

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa D.K.
przeciwko K.K.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego K.K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 15 marca 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adw. J.Ł. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych, powiększoną o kwotę należnego podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 15 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie z powództwa D.K. przeciwko E.K. i K.K. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, ewentualnie zapłatę i ustalenie, oddalił apelację powódki i apelację pozwanego K.K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 25 czerwca 2018 r.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany K.K., wskazując na naruszenie art. 35 K.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 K.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie

ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c. Podał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do konieczności udzielenia odpowiedzi na pytanie czy czynność prawna skutkująca przesunięciem składnika majątkowego z masy wspólnej do odrębnej jednego z małżonków może zostać uznana za nieważną w związku z treścią art. 35 K.r.o., w sytuacji gdy podjęta została w okolicznościach uzasadniających jej dokonanie.

6. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, niepubl.). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/06 niepubl.).

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom, a podana przez niego problematyka nie ma waloru nowości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że zawarcie przez strony umowy dotyczącej podziału majątku wspólnego w czasie, kiedy obowiązywała jeszcze między nimi wspólność majątkowa, nie mogło wywołać skutków prawnych z uwagi na przewidziany w art. 35 K.r.o. zakaz podziału majątku wspólnego w czasie trwania wspólności. Małżonkom żyjącym w ustroju wspólności ustawowej wolno rozporządzać wzajemnie przedmiotami majątkowymi należącymi do majątku wspólnego, chyba

że rozporządzenia te miałyby praktycznie biorąc skutek niedopuszczalnego w czasie trwania wspólności podziału tego majątku, zabronionego przez art. 35 K.r.o. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2012 r., niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lutego 2008 r., II CSK 451/07, niepubl.). Sąd Najwyższy wskazywał również, że w czasie trwania wspólności ustawowej żaden z małżonków nie może żądać podziału majątku dorobkowego ani w drodze umowy, ani przez sąd. Nie jest również możliwe zbywanie prawa do majątku wspólnego na rzecz drugiego małżonka, jako prowadzącego w istocie do zniesienia wspólności ustawowej (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 1975 r., III CRN 134/75, OSNC 1976/6/136). Skarżący ograniczył się do zasygnalizowania kwestii stosowania art. 35 K.r.o., nie odniósł się w żaden sposób do istniejącego już orzecznictwa, nie przedstawił argumentacji świadczącej o potrzebie ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 K.p.c.).

7. O wynagrodzeniu należnym ustanowionemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym pełnomocnikowi pozwanego orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze w związku z § 4, § 8 pkt 6 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.